

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Enhed: EPISK
Sagsbeh.: DEPMEH
Koordineret med: BUVM, SBÆM
Sagsnr.: 2303923
Dok. nr.: 2626296
Dato: 09-05-2023

Oversigt over evalueringer af de menneskelige konsekvenser ved indsatsen mod covid-19

Sagen kort

Louise Brown (LA) har den 16. marts 2023 fremsat [B 79 – Forslag til folketingsbeslutning om evaluering af de menneskelige konsekvenser ved indsatsen mod covid-19](#), hvor Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af dette folketingsår at igangsætte en evaluering af, hvilke konsekvenser den danske indsats mod covid-19 har haft for unges trivsel og for beboere på landets bosteder.

Der er i forvejen udarbejdet en række evalueringer på området, der fremgår i nedenstående skema. Det skal bemærkes, at oversigten ikke er udtømmende.

Oversigt over evalueringer på området

| Instans og årstal | Evaluering og indhold | Område |
|---|--|-------------|
| Danmarks evalueringsinstitut (EVA) 2022 | Erfaringsopsamling: Elevernes læring og trivsel i grundskolen under covid-19 - pandemien - status, indsatser og fremadrettede behov EVA's undersøgelse indikerer, at knap to år med gentagne nedlukninger og genåbninger af grundskolerne som følge af covid-19-pandemien har haft negativ betydning for elevernes faglighed og trivsel. | Grundskolen |
| Danmarks evalueringsinstitut (EVA) 2022 | Grundskolers erfaringer med nødundervisning under covid-19-pandemien Rapporten belyser de erfaringer, som skoleledere, lærere og elever i grundskolen har gjort sig i forbindelse med den nødundervisning, der fandt sted i foråret og forsommeren 2020. | Grundskolen |
| Danmarks evalueringsinstitut (EVA) 2021 | Kommunale rammer, PPR og pædagogers arbejde i grundskolen under covid-19- pandemien Rapporten belyser erfaringer med nødpasning, nødundervisning og Psykologisk Pædagogisk Rådgivning (PPR) under covid-19-pandemien. Formålet er at samle og lære af de erfaringer, som kommunale forvaltninger, PPR samt pædagoger og SFO-ledere har gjort sig under perioder med nedlukning og gradvis genåbning som følge af covid-19-pandemien i forår og forsommer 2020 og vinteren 2021. | Grundskolen |
| Danmarks institut for Pædagogik og Uddannelse (DPU) 2022 | Skolen under Coronapandemien - Danske resultater fra REDS-undersøgelsen 2020-2021 Bogen <i>Skolen under Coronapandemien</i> præsenterer en lang række resultater, der giver os viden om elevers og læreres oplevelse af fjernundervisningen, om tilgængelighed af it-resurser og betydningen af sociale forskelle. Samtidig peger undersøgelsen på | Grundskolen |

| | | |
|--|---|---|
| | erfaringer fra pandemien, som vi måske kan gøre brug af i fremtidens skole. | |
| Danmarks evalueringsinstitut (EVA) 2020 | Opsamling af erfaringer gjort under covid-19 i danske dagtilbud - april til juni 2020 Formålet med undersøgelsen er at opsamle og systematisere erfaringer og læring, der har fundet sted på dagtilbudsområdet under covid-19 til brug for den fremadrettede håndtering af covid-19 eller lignende situationer på området samt for den fortsatte udvikling af området. Herunder ses på børnenes trivsel, udvikling og læring med særligt fokus på børn i udsatte positioner. | Danske dagtilbud |
| Danmarks evalueringsinstitut (EVA) 2022 | Erfaringsopsamling: Elevernes læring og trivsel på de gymnasiale uddannelser under covid-19-pandemien EVA's undersøgelse indikerer, at knap to år med gentagne nedlukninger og genåbninger af de gymnasiale uddannelser har haft en negativ betydning for elevernes faglighed og trivsel. | Gymnasiale uddannelser |
| Danmarks evalueringsinstitut (EVA) 2021 | Gymnasiale uddannelsers erfaringer med nødundervisning under covid-19-pandemien Rapporten belyser de erfaringer, som ledere, lærere og elever på de gymnasiale uddannelser har gjort sig i forbindelse med den nødundervisning, der fandt sted i foråret og forsommeren 2020. | Gymnasiale uddannelser |
| Danmarks evalueringsinstitut (EVA) 2022 | Erfaringsopsamling: Elevernes læring og trivsel på erhvervsuddannelserne under covid-19-pandemien Med denne undersøgelse giver Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) et indblik i, hvordan de danske erhvervsskoler i efteråret 2021 har vurderet, at det står til fagligt og trivselsmæssigt med eleverne efter mere end halvandet år præget af kortere og længere perioder med nødundervisning som følge af covid-19-pandemien. | Erhvervsuddannelser |
| Danmarks evalueringsinstitut (EVA) 2021 | Erhvervsskolerne erfaringer med nødundervisning under covid-19-pandemien Rapporten belyser de erfaringer, som ledere, lærere og elever på erhvervsskolerne har gjort sig i forbindelse med den nødundervisning, der fandt sted i foråret og forsommeren 2020. | Erhvervsuddannelser |
| Danmarks evalueringsinstitut (EVA) 2021 | STU og FGU's erfaringer med nødundervisning under covid-19-pandemien Rapporten belyser de erfaringer, som skoleledere, lærere og elever på hhv. Ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov (STU) og den forberedende grunduddannelse (FGU) har gjort sig i forbindelse med den nødundervisning, som fandt sted under covid-19-pandemien i foråret og sommeren 2020. | STU og FGU |
| Københavns Universitet 2022 | Nedlukningerne bed sig ikke fast i unges mentale helbred . Unge har ikke fået et dårligere mentalt helbred efter de to Corona-nedlukninger, viser nyt | Nedlukningers effekt på unges mentale helbred |

| | | |
|--|---|------------------------|
| | <p>studie fra Københavns Universitet. Men på den korte bane var der et midlertidigt dyk.</p> <p>Unge trodsede frygt for mistrivsel under Corona - TV 2</p> | |
| <p>Det Nationale forsknings- og analysecenter for velfærd (VIVE)</p> <p>2022</p> | <p>Børn og unge i Danmark – velfærd og trivsel 2022</p> <p>Børn og unge i Danmark – Velfærd og trivsel 2022 er en statistisk baseret panelundersøgelse om den danske børnebefolknings tilstand. Den giver indblik i, hvordan den brede del af børnepopulationen trives på forskellige livsområder. Samtidig bidrager den også med viden om kategorier af børn og unge, som har det særligt vanskeligt og derfor kan have brug for børnesociale indsatser.</p> <p>I en særlig analyse i rapportens del 2 fokuserer VIVE på, om nogle grupper af børn og unge i særlig grad har oplevet faglige og sociale afsavn som følge af pandemien.</p> | Børn og unge (3-19 år) |
| <p>Institut for Menneskerettigheder</p> <p>2020</p> | <p>Besøgsrestriktioner på botilbud - Konsekvenser af covid-19 for beboere på botilbud Institut for Menneskerettigheder</p> <p>Rapporten undersøger særligt besøgsrestriktionerne, der indebærer, at beboerne ikke måtte få besøg af pårørende, og i praksis i nogle tilfælde, at beboerne fik besked på ikke at forlade institutionen på egen hånd og/eller ikke at besøge pårørende i deres hjem. Dette har ifølge de pårørende, instituttet har talt med, for flere beboere resulteret i massiv mistrivsel med alvorlige fysiske og psykiske belastningsreaktioner, herunder udvikling af ny sygdom, forværret eller tabt funktionsevne samt udadreagerende, tvangspræget og selvskadende adfærd.</p> | Borgere på botilbud |
| <p>Styrelsen for Patientsikkerhed</p> <p>2022</p> | <p>Sundhedsfaglige tilsyn med bosteder 2020-2021.</p> <p>I perioden 2020-2021 gennemførte Styrelsen for Patientsikkerhed 210 sundhedsfaglige tilsyn med bosteder. Resultaterne peger på et fortsat stort behov for fokus på patientsikkerheden på området.</p> <p>Se også:</p> <p>Evaluering af Styrelsen for Patientsikkerheds sundhedsfaglige tilsyn</p> | Bosteder |
| <p>Det Nationale forsknings- og analysecenter for velfærd (VIVE)</p> <p>2022</p> | <p>Anbragte unges trivsel 2020 - Trivselsundersøgelse blandt anbragte 15- og 17-årige, 2014-2020</p> <p>Rapporten behandler trivsel hos anbragte unge, herunder også set i lyset af covid-19 pandemien. På flere områder er der sket signifikante ændringer i forhold til trivsel, fritid og risikoadfærd, som Coronapandemien kan have forårsaget. VIVE konstaterer, at flere anbragte unge føler sig ensomme i 2020 sammenlignet med tidligere, færre unge dyrker ofte motion, færre føler, at deres forældre holder af dem, og færre unge ryger og drikker hyppigt. Det er udsving på områder, hvor Coronapandemien kan have spillet en afgørende rolle.</p> | Anbragte unge |

| | | |
|---|---|----------------------------------|
| Danske Handicaporganisationer (DH) 2020 | Evaluering af handicapområdets udfordringer i forbindelse med COVID-19 Denne rapport har til formål at opsamle de erfaringer, som DH har gjort sig på handicapområdet i forbindelse med covid-19. Opsamlingen tager udgangspunkt i erfaringer og anbefalinger foretaget af Danske Handicaporganisationers (DH) sekretariat og medlemsorganisationer. Rapporten behandler forskellige temaer, herunder 'Trivsel blandt mennesker med handicap under covid-19. | Handicapområdet |
| Landsforeningen LEV 2020 | Mennesker med udviklingshandicap under Corona. Rundspørge om trivsel og tilbud under Coronakrisen, 18. maj 2020 Denne rapport fremlægger og analyserer resultaterne af en undersøgelse blandt pårørende til mennesker med udviklingshandicap, som Lev har gennemført over nogle få dage i maj måned (8. til 12 maj). Undersøgelsen viser entydigt, at det har haft meget store negative konsekvenser for en gruppe sårbare borgers trivsel. | Mennesker med udviklingshandicap |
| Det Nationale forsknings- og analysecenter for velfærd (VIVE) 2021 | Kommunale nyskabelser under covid-19-krisen En kortlægning af lovende erfaringer omkring nye måder at levere serviceydelser på til borgere i udsatte positioner VIVE's kortlægning afdækker, hvordan covid-19 har skabt nye måder at levere serviceydelser til borgere i udsatte positioner, samt hvilken læring der er vigtig at bringe med videre efter covid-19. Kortlægningen bygger på en spørgeskemaundersøgelse blandtkommunale ledere. 55 pct. af lederne har vurdereret, at der i høj eller meget høj grad er sket nyskabelser på deres fagområde under covid-19. Nyskabelserne er samtidig sket bredt i kommunerne – på tværs af alle sektorer og typer af kommuner. | Borgere i udsatte positioner |
| Rådet for Socialt Udsatte 2023 | Erfaringer og anbefalinger fra Corona partnerskabet for Udsatte Voksne Rapporten gennemgår en række anbefalinger indenfor fire temaer. Anbefalingerne er baseret på erfaringer gjort under Coronakrisen og peger på tiltag, der kan forbedre vilkårene for mennesker i social udsathed – også uden for krisetid. Derudover er der specifikke anbefalinger til fremtidig krisehåndtering. | Udsatte voksne |
| Nordregio (international research centre for regional development and planning) 2022 | Bryts isoleringen? Erfarenheter av digitala verktyg inom äldreomsorgen i tre svenska kommuner Rapporten omhandler, hvordan digitalisering i ældreplejen blev brugt til at forbedre ældres livskvalitet og velvære i løbet af covid-19-pandemien i tre svenske kommuner. Undersøgelsens formål er bl.a. at undersøge, hvordan plejeudbydere har håndteret udfordringerne med ensomhed og social isolation blandt ældre under pandemien, og hvordan personalet og de ældre har oplevet brugen af digitale værktøjer. | Ældreplejen |

| | | |
|--|--|--|
| Region Midtjylland 2020 | <p>Covid-19 i ældresektoren. Evaluering af covid-19-forløb i Holstebro Kommune i foråret 2020</p> <p>Undersøger blandt andet, hvordan kommunen i en epidemitid sikrer, at der er tilstrækkelig personale-mæssig backup til driften i organisationer, der er ramt af covid-19 i personalegruppen, så personalet ikke føler sig forpligtet til at gå på arbejde trods lettere sygdom. At der i relation til personalets sikkerhed og tryghed skabes en kultur, hvor der tales om fejl i epidemitid.</p> | Ældresektoren |
| Det Nationale forsknings-og analysecenter for velfærd (VIVE) 2022 | <p>Baggrunden for covid-19-udbrud og -dødsfald på plejecentre og i hjemmeplejen i Danmark i perioden januar 2020 – april 2021</p> <p>Der konkluderes blandt andet, at Danmark har klarer sig godt igennem epidemien, når vi sammenligner med andre lande. Der ses en mindre, men statistisk signifikant overdødelighed blandt ældre borgere på plejecentre i vinteren 2020/2021 – men ikke for øvrige grupper – og ikke i øvrige perioder.</p> | Plejecentre og hjemmeplejen |
| Det Nationale forsknings-og analysecenter for velfærd (VIVE) 2021 | <p>Hvad kan vi lære af covid-19 på det kommunale sundheds- og ældreområde?</p> <p>Undersøgelsen beskriver lederes og medarbejderes erfaringer med håndteringen af covid-19 på udeområdet (hjemmepleje) og indeområdet (plejecentre og midlertidige pladser). Formålet er at skabe detaljeret og praksisnær viden om, hvorvidt, hvor, hvordan og hvorfor de covid-19-relaterede ændringer har forbedret det kommunale sundheds- og ældreområde, samt hvordan opnået læring kan anvendes og fastholdes fremadrettet.</p> <p><u>Konklusioner vedr. trivsel:</u> Medarbejderne har fået mere anerkendelse, særligt i den første fase af pandemien, hvilket har haft positiv betydning for trivsel, arbejdsglæde og motivation – og derved i sidste ende organisationernes evne til at komme helskindet igennem pandemien. Forslag til kommunernes videre arbejde med relation til borgere og patienter er: Mere strukturerede rammer for pårørendebesøg af hensyn til nogle borgeres trivsel og øget en-til-en-kontakt, som samtidig tager hensyn til forskellige typer af borgere såvel som de pårørendes rolle på centrene. Skærmt teknologi er et nyttigt redskab – men overordnet et område, hvor fysisk kontakt til borgere, pårørende og kollegaer er at foretrække.</p> | Ledere og medarbejdere i hjemmeplejen og plejecentre |
| Rambøll Management Consulting/Henning Larsen Arkitekter 2023 | <p>Indretning af plejeboliger med henblik på smitteforebyggelse og øget trivsel</p> <p>Rambøll Management Consulting og Henning Larsen Arkitekterne har på vegne af Bolig- og Planstyrelsen (nu Social- og Boligstyrelsen) gennemført en kortlægning af, hvordan plejecentres fysiske rammer kan medvirke til at forebygge smitte under fremtidige pandemier og smitteudbrud og samtidig</p> | Indretning af plejeboliger |

| | | |
|---|--|---|
| | <p>understøtte beboernes trivsel, herunder mindske ensomhed. Rapporten præsenterer anbefalinger inden for bygningsindretning og -design i relation til planløsning, materialevalg, indretning og tekniske løsninger, der bidrager til kortlægningens målsætninger om forebyggelse af smittespredning og styrkelse af trivsel blandt beboere på plejecentre. Rapporten kommer med i alt 9 anbefalinger til, hvordan plejehjem kan indrettes, så de lever op til kriterier om smitteforebyggelse og trivsel for de ældre.</p> | |
| <p>Tænketanken Mandag Morgen og Bikubenfonden</p> <p>2020</p> | <p>Innovation på socialområdet – læring i en krisetid</p> <p>Nogle af de positive erfaringer fra den første nedlukning i foråret 2020 blev samlet op af Tænketanken Mandag Morgen og Bikubenfonden, der i oktober 2020 offentliggjorde undersøgelsen. Undersøgelsen tegner blandt andet et billede af, at såvel offentlige som frivillige sociale tilbud kan rumme stor innovationskraft, når hverdagen og de normale arbejdsgange bliver forstyrret, eksempelvis som nedlukningen gjorde det. Den viser også, at medarbejdere er mere åbne for forandringer, når proceskrav bliver fjernet og beslutningsgange effektiviseret, og at det samlende mål om at løse de fælles udfordringer kan imødegå organisatorisk træghed og bidrage til at nedbryde silotænkning på tværs af sektorer.</p> | <p>Socialområdet</p> |
| <p>Socialstyrelsen</p> <p>2022</p> | <p>Kommunernes første erfaringer med covid-19 Kommunernes første erfaringer på socialområdet med covid-19 i 2020</p> <p>Socialstyrelsens undersøgelse finder blandt andet, at kommunerne generelt har erfaret, at nogle børn og unge trives markant bedre under nedlukningen end tidligere, hvilket kan hænge sammen med en øget ro i hverdagen samt færre sociale og faglige krav. Modsat oplevede kommunerne også, at nogle børn og unge blev mere udsatte under nedlukningen, blandt andet fordi de har været mere isolerede og ensomme. Samtidig har nogle personer med misbrug øget deres misbrug under nedlukningen som følge af isolering og øget mistrivsel. Flere kommuner erfarede, at nogle borgere profiterer af virtuelle møder frem for fysiske møder. Virtuelle løsninger har for eksempel vist sig hensigtsmæssige for personer, som er psykisk sårbare, introverte, i alkoholbehandling eller lider af angst eller autisme. Her kan de virtuelle møder blandt andet opleves som mindre konfrontatoriske og mindre uoverskuelige, når de i stedet kan have samtalerne fra hjemmet, som ofte kan være et mere trygt miljø for borgerne.</p> | <p>Socialområdet</p> |
| <p>Sundhedsstyrelsen</p> <p>2022</p> | <p>Evaluering af organiseringen af vaccinationsindsatsen mod covid-19 – udrolningen frem til september 2021</p> <p>Evalueringsens hovedkonklusioner:</p> | <p>Fokus på udvalgte målgrupper i vaccinationsindsatsen</p> |

| | | |
|---|--|--|
| | <p>Overordnet set kan det konkluderes, at vaccinationsindsatsen har været overordentlig vellykket. Det lykkedes således at få vaccineret ca. 4½ million danskere inden for en periode på ca. 9 måneder. Set i et internationalt perspektiv var vaccinetilslutningen dermed meget høj i Danmark, da over 90 pct. af borgerne i langt de fleste målgrupper tog imod tilbuddet om vaccination. Vaccinationsindsatsen har dermed ydet et meget afgørende bidrag til at reducere forekomsten af alvorlig sygdom og død som følge af covid-19 og bidraget til at bringe epidemien så meget under kontrol, at det var muligt at gennemføre en gradvis genåbning af samfundet gennem foråret og sommeren 2021.</p> | |
| <p>Danske Regioner 2021</p> | <p>Coronas afledte konsekvenser for sundhed og trivsel – ekspertpanelets observationer og forslag til handling</p> <p>Danske Regioners ekspertpanels observationer af Coronas afledte konsekvenser for sundhed og trivsel kommer til udtryk i rapporten.</p> | <p>Sundhed og trivsel generelt</p> |
| <p>Dansk Selskab for Kvalitet i Sundhedsvæsenet (DSKS) 2021</p> | <p>1)Håb er ikke en strategi 2) Nogle er ikke et antal – snart er ikke et tidspunkt (bog i to bind)</p> <p>Gennemgår de vigtigste erfaringer fra over 100 aktører i og omkring sundhedsvæsenet. Et af bogens 7 temaer er: Psykologisk tryghed og mental sundhed. Handler om kvalitetsarbejde og patientsikkerhed i sundhedsvæsenet i bred forstand, herunder psykologisk tryghed og mental sundhed.</p> | <p>Sundhedsvæsenet i bred forstand</p> |
| <p>Jørgen Grønnegaard / FT 2021</p> | <p>Håndteringen af covid-19 i foråret 2020 (ft.dk)</p> <p>Omhandler hvorvidt Danmark var godt nok forbedret på covid-19, og om der blev truffet de rigtige beslutninger i forbindelse med nedlukningen af Danmark.</p> | <p>Samfundet som helhed</p> |